

MASARYK MEMORIAL INSTITUTE

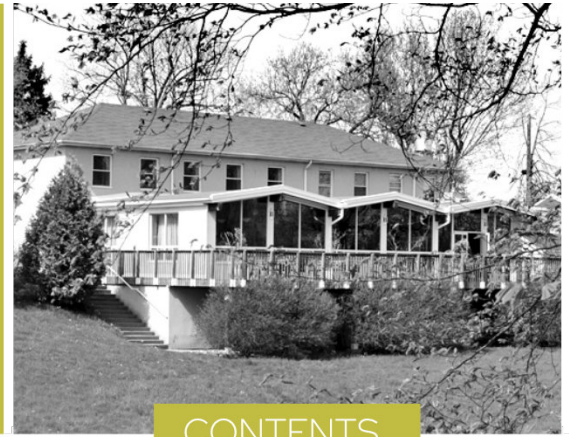
nový domov 2.0

Canada's Czech and Slovak Newsletter published by
Masaryk Memorial Institute.
Zpravodaj Čechů a Slováků v Kanadě.

Issue 59 / May 2026

Masaryk Memorial Institute is a Canadian non-profit organization based in Toronto, Ontario that has been serving Canadians of Czech and Slovak origin since 1945.

CONTENTS

1-3

MMI Maintaining Connections

3

Culture in Toronto

4

MMI Czech & Slovak Festival Flyer

5-7

České školy

8-9

Doplňovačky pro děti

10

Czech school across Canada

11-12

Alena Nývltová a Nexa Avenue's
ENERGY LOUNGE

13-18

Art

19-22

UNESCO

22-24

Umění v ulicích Prahy

25-26

Znamé osobnosti spjaté s Českem

27-28

Sport

29

Recept

30

Nokturna

31

Rady právníka z Prahy

31-32

Flyers

33

MMI Event Calendar

Maintaining connections

On April 22nd Masaryktown was visited by governmental representatives from the Czech Republic: senators from the Commission on Economy, Agriculture, and Transport Jan Paparega, Petr Fiala, and Miroslav Plevny who came to strengthen economic ties between our two countries. They spent six days in

Canada specifically in Ottawa and Toronto, and their schedule of meetings with their Canadian counterparts was full. However, it included a visit in our hub of Czech culture and cuisine. They toured our extensive Czech library in Masarykovy domy, the beautiful Masaryk Park

Homes, and laid flowers at the monument to victims of communism. You can see them with the consul general Radek Machu, consul Josef Smycek, president of MMI Georgina Steinsky and several other board directors. MMI maintains an active working relationship with the Czech government and is appreciated for its dynamic role in keeping Czech culture and language alive in Canada.

Culture in Toronto

Musical Delights in Toronto

On April 19th those who came to Christ Church Deer Park to hear Toronto Classical Singers received a true auditory treat. Czech-Canadian bass-baritone John Holland, founder of the Canadian Institute for Czech Music, led a choir, an orchestra, and four soloists in a transporting concert of Dvorak's Mass in D, Mozart's Vesperae Solennes de Confessore, and Dvorak's Psalm 149 op. 79 which had its Canadian premiere on this day. It was sung in Czech and according to John, the English-speaking choir wrestled with the proper pronunciation of the Czech text for some months. Their effort paid off and is much appreciated by the Czech diaspora in attendance.

Advertisement

UNIT 513-452 SCARBOROUGH GOLF CLUB ROAD

2 + 1 Bedrooms | 2 Bathrooms | Juliette Balcony | 1203 SqFt

Welcome home! Adult lifestyle life lease building for people 55 plus. 2+ 1 bedrooms, 2 washroom 1203 square foot open concept living/dining unit with a direct south ravine view. Split bedroom layout. Low rise building with a full calendar of events. Serene community surrounded by nature - Spectacular grounds such as this are incredibly rare in the city! This lifestyle has it all, even the incredibly popular "Prague" restaurant is just steps away. Use of common facilities creates a sense of community and well being, at Masarykpark, which include a three story glass atrium, terraces, lounges, library, meeting room an exercise room, guest suite and outdoor recreation!

For all photos visit www.OurTour.ca

RE/MAX ROUGE
 Michael Bellmore- REALTOR®
 Corinne Stewart-BROKER
 Jessica Stewart- REALTOR®

(905) 242-4117
www.TorontoLifeLease.Com

78th Czech & Slovak Festival

450 SCARBOROUGH GOLF CLUB ROAD

SAVE THE DATE!

Vychodna Dancers
Czechoslovak Dixieland
DD Band and more!

MASARYKTOWN
SATURDAY, JUNE 20TH

12PM OUTDOOR MASS
1PM START TIME

Advertisement

P | R **P R A G U E**
RESTAURANT + CAFE

WITH PATIO OVERLOOKING
MASARYKTOWN PARK

OPEN FOR LUNCH ON FRIDAYS

THE BEST SCHNITZELS IN THE CITY WITH CZECH DRAFT BEERS

Mon, Tue	CLOSED
Wed, Thu	5 to 9:30
Fri	12 to 3 & 5 to 10
Sat	5 to 10
Sun	12 to 9

416.289.0283 prague-restaurant.ca
450 Scarborough Golf Club Rd Toronto,
M1G 1H1 Ontario

České školy

Česká škola Toronto navštívila Generální konzulát ČR v Torontu

V dopoledních hodinách dne 11. dubna 2026 jsme se v hojném počtu sešli se studenty v doprovodu rodičů na Generálním konzulátu ČR v Torontu.

Pan generální konzul Radek Machů nás seznámil s chodem úřadu, jeho funkcemi i způsoby, jakými konzulát podporuje české občany. Děti z České školy Toronto si připravily krásný program – přednesly básničky, zazpívaly písničky a každý ze studentů se krátce představil.

Návštěvníci měli také jedinečnou možnost nahlédnout do zákulisí konzulátu a zblízka pozorovat proces vydávání českých pasů. Děti si následně zahrály vědomostní kvíz i pexeso a na památku si každý student odnesl drobný dárek.

Tímto bychom chtěli celému týmu Generálního konzulátu v Torontu poděkovat za možnost prohlídky a především za ochotu otevřít brány konzulátu v sobotu, kdy je běžně zavřeno. Velmi si vážíme skvělé organizace a už nyní se těšíme na další společná setkání.

Jari Campanelli

(vedoucí učitelka – Česká škola Toronto)

České školy

Novinky z České školy v Edmontonu

Už jen měsíc a půl zbývá do konce školního roku u nás v sobotní škole v Edmontonu a my bychom se s vámi rádi podělili o tom, co je u nás nového.

Velkou atrakcí pro malé i velké byla v lednu návštěva Hurvínka a Žeryka v Edmontonu. Hurvínek letos v květnu slaví 100. narozeniny a v rámci těchto oslav cestuje spolu se Žerykem po světě a navštěvuje české krajské školy a organizace. Děti v naší škole přivítaly Hurvínka i Žeryka s velkým nadšením. Povíдали jsme si o tom, že loutku Hurvínka vymyslel a vyřezal řezbář Gustav Nosek pro loutkoherce Josefa Skupu, který ho zařadil k již vystupujícímu Spejblovi, a tak vznikla slavná dvojice otce a syna.

S dětmi jsme také vyrobili papírovou verzi Hurvínka a maňáska Žeryka. Hurvínek v Edmontonu strávil několik dní a navštívil také výroční schůzi SVU. Zájem o něj ze strany členů byl obrovský a každý se s ním chtěl vyfotit. Hurvínka a Žeryka jsme také vzali na známá místa v našem městě a okolí. Za projektem a vysláním loutek Hurvínka a Žeryka do světa stojí Muzeum loutek v Plzni. Pokud budete v létě v České republice, doporučujeme Muzeum loutek navštívit. Čeká vás bohatý program. Muzeum loutek v Plzni - Home CZ

V únoru jsme pro českou komunitu uspořádali Masopust. Akce se velmi vydařila – mnoho dětí i dospělých přišlo v kostýmech a ti nejlepší z nich získali pěkné ceny. Hráli jsme hry a pochutnali si na výborném guláši a kváskovém chlebu.

Během tohoto večera jsme si také připomněli 7. výročí založení České školy v Edmontonu. Ano, je to už sedm let od doby, kdy jsme poprvé otevřeli dveře prvním žákům – tehdy jich bylo 12. Dnes školu navštěvuje 25 studentů a na naše akce, které v posledních třech letech často organizujeme ve spolupráci s SVU Edmonton, přichází velké množství lidí z české komunity. Jsme za přízeň velmi rádi a velké poděkování patří všem dobrovolníkům, kteří dlouhodobě věnují svůj volný čas a přinášejí své skvělé nápady.

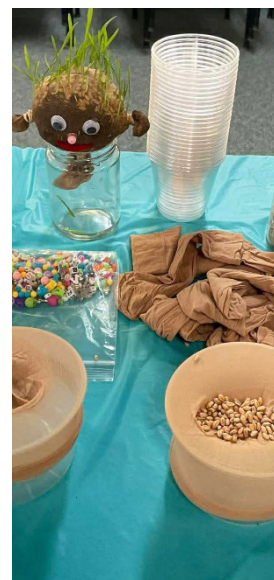

Velmi populární akcí jsou Velikonoce a barvení vajíček. Opět se sešlo mnoho rodin z české školy i komunity a společně jsme strávili příjemné dopoledne zdobením vajíček, pletením pomlázek, sázením trávy a výrobou dalších velikonočních ozdob. Nemohl chybět ani tradiční mazanec a beránek.

Ve třídě jsme se s dětmi kromě návštěvy Hurvínka věnovali tématům jako jsou zimní olympijské hry, v březnu knihám a písmu. Žáci se učili pojmenovat části dne a činnosti během dne včetně jejich zálib. Starší děti v českém programu poznaly osobu Jana Ámose Komenského a nejmenší se učily o včelkách a hmyzu na jaře.

Jitka Storoschuk

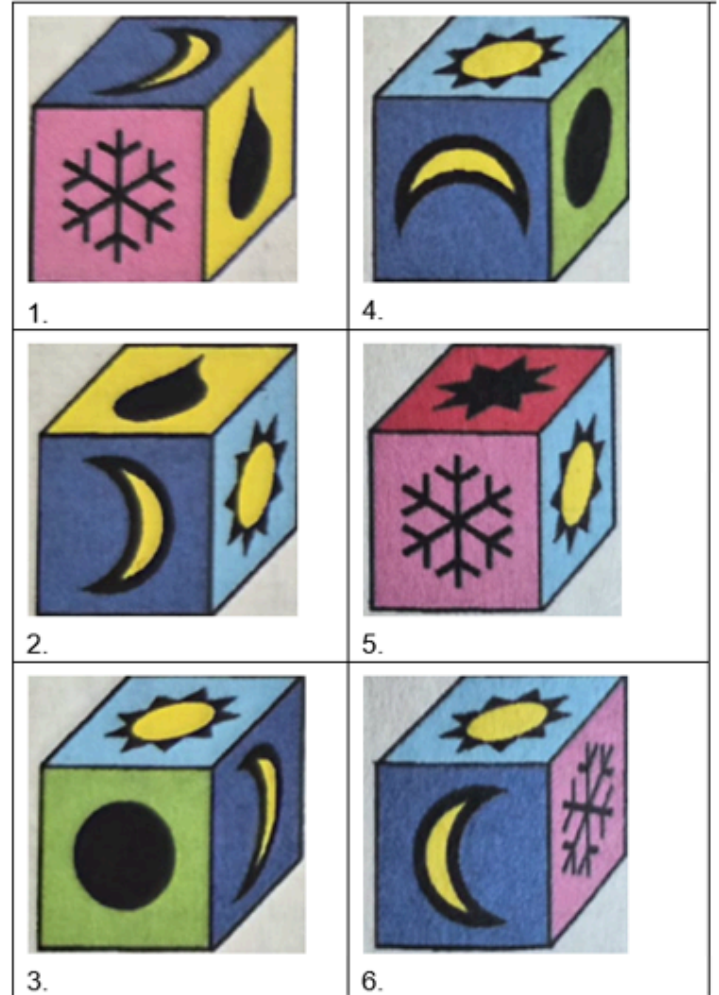
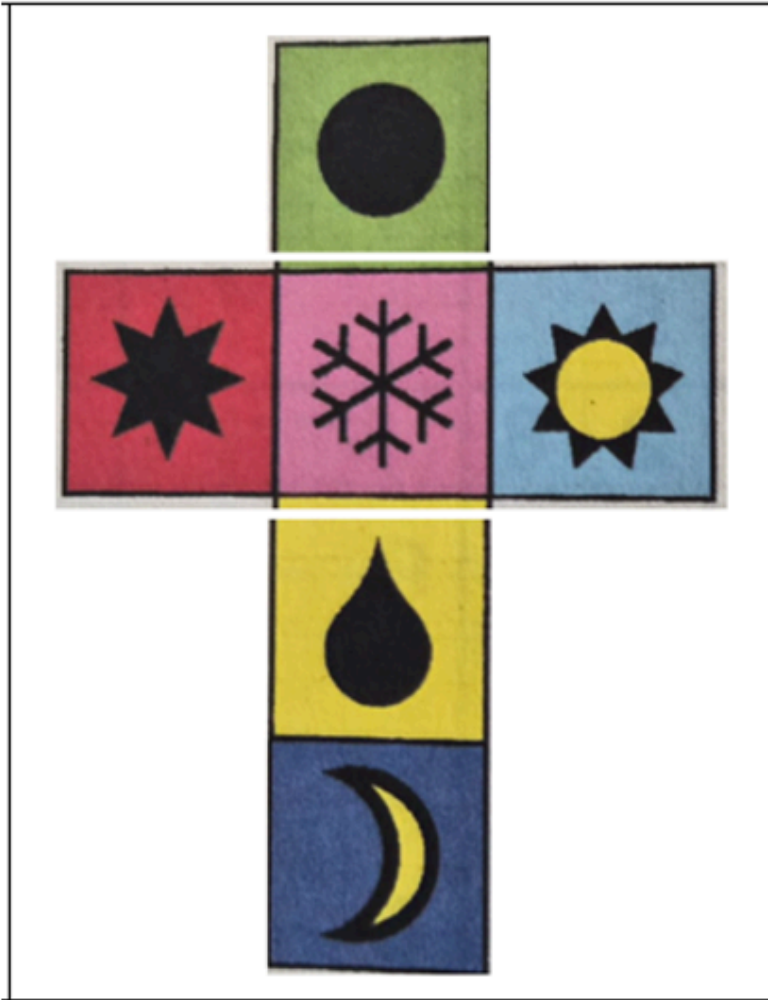

Pro děti

Obrázková doplňovačka

Malý žáček ve škole se ptá: „Paní učitelko, můžu být potrestán za něco, co jsem neudělal?“ „Kdepak, samozřejmě že ne.“ „Jé, to je dobře, já jsem totiž...“ (tajenka)

Každý řádek má své číslo. Najdi obrázek se stejným číslem, správně jej pojmenuj a vepiš do správného řádku. Tajenka vyjde ve vyznačené části doplňovačky.

Advertisement

Nova Star
video services

For over 20 years, Nova Star has provided many satisfied customers with its video services.

Planning a wedding? | proud parents of a graduate? | throwing a baby shower? | celebrating your golden anniversary?

Contact us to make the best moments in your life unforgettable.
Nova Star is exactly what you need and at reasonable prices.

647-892-6912

EDUARD MRACKA CPA
Chartered Professional Accountant

Business (Corporate) Tax & Advisory Services | Personal Tax and Tax Planning Services | Preparation of Financial Statement | Full Cycle Bookkeeping | Payroll Services

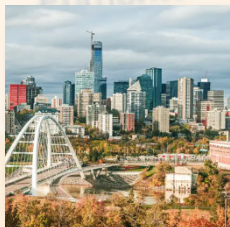
Email: EMRACKA@YAHOO.COM | Phone: 647-884-4034

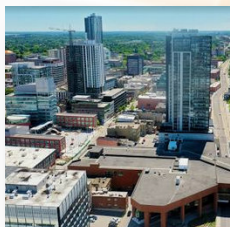
Czech schools across Canada

Calgary Czech School
www.calgaryczechschool.ca
Contact:
admin@calgaryczechschool.ca

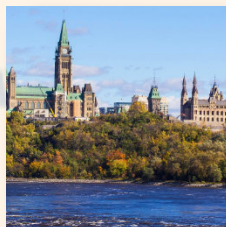
Czech School in Edmonton
www.czechschoolinedmonton.com
www.facebook.com/ceskaskolaedmonton
Contact:
czechschoolinedmonton@gmail.com

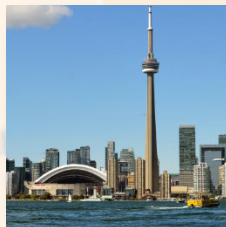
Kitchener Czech Language Classes
www.stlouis.wcdsb.ca/programsandcourses/il/elementary/
Contact: helena.klapetek@wcdsb.ca

Montreal Czech Language Classes
www.ceskaskolamontreal.wixsite.com/my-site
Contact:
ceskaskolamontreal@gmail.com

Czech School Ottawa
www.skolaottawa.ca
Contact:
skolaottawa@gmail.com

Toronto Czech Language Classes
www.masaryktown.ca/czech-school
Contact:
Office@masaryktown.ca

Czech school in Vancouver
www.facebook.com/groups/1929670177510034
Contact:
scjk2024@gmail.com

Alena Nývltová otevřít prostor, kde se energie neřeší teorií, ale prožitkem

V době, kdy se stále více mluví o stresu, vyčerpání a potřebě zpomalit, přichází Alena Nývltová s konceptem, který chce nabídnout něco jiného než běžný odpočinek. Její projekt Energy Lounge vznikl jako prostor pro regeneraci, vnitřní zklidnění a práci s energií způsobem, který má být dostupný široké veřejnosti, ne jen úzké skupině lidí hledajících osobní rozvoj.

Podle Nývltové dnes lidé často fungují ve vysokém tempu, ale bez skutečného kontaktu sami se sebou. Právě na to Energy Lounge reaguje. Není postavený jako klasické wellness ani jako tradiční koučinkový program. Místo toho vytváří prostředí, kde se propojuje odpočinek, péče o psychickou pohodu a hlubší vnímání vlastní energie.

„Dnes si lidé umí naplánovat výkon, ale málokdo si umí vědomě doplnit energii,“ říká Alena Nývltová, která projekt založila s cílem změnit pohled na odpočinek. Ne jako na únik od reality, ale jako součást kvalitního života.

Myšlenka vznikla z přesvědčení, že regenerace by neměla být luxusem, ale přirozenou součástí každodennosti. Energy Lounge proto nabízí prostor, kde člověk může zpomalit, nadechnout se a vrátit se k sobě. V době neustálé stimulace a tlaku je právě jednoduchost a klid tím, co lidé často postrádají nejvíc.

Podle Nývltové nejde o trend, ale o změnu přístupu. Lidé dnes nehledají jen výkon a výsledky, ale i rovnováhu, klid a smysluplnější způsob fungování. A právě na tuto potřebu projekt reaguje.

Energy Lounge tak není jen místem odpočinku, ale i pozvánkou přemýšlet o energii jinak. Ne jako o něčem, co se řeší, až když dojde, ale jako o něčem, o co je potřeba pečovat průběžně.

Jak říká sama Alena Nývltová, někdy člověk nepotřebuje další impuls k výkonu. Potřebuje jen prostor, kde může na chvíli zpomalit a znovu nabrat sílu.

www.artofharmony.ca | www.nexaavenue.com

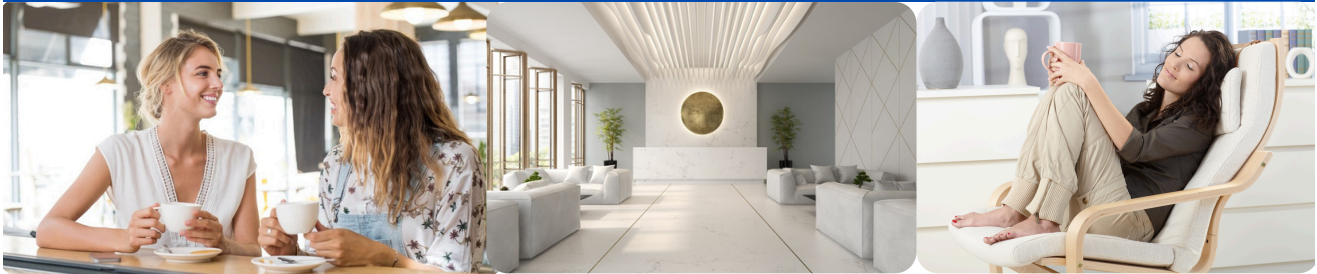

**Srdečně Vás zveme na otevření salonu
dne 9. května od 10 do 18 hodin.
Více info níže.**

Nexa Avenue's ENERGY LOUNGE

If you feel you need to regain your vitality, this might be just right for you

PERSONAL INVITATION

OPEN HOUSE PRE-LAUNCH FOR FAMILY AND FRIENDS

May, 9th 2026 in-between 10 am - 6 pm
717 Queen Street East, Unit 201

**Experience the first Energy Lounge in town,
where you can restore your energy, regain mental clarity,
and build sustainable resilience for lasting wellness.**

Explore first hand

The Human Charging Station
Near Infrared Light
Near Infrared Light Seat
Vibration Machine
Oxygen Station
Oxygen Sauna
Facial Treatment
Kangen Water
Wellness Info Sessions
Snacks & Beverages
Good Vibes

Please confirm your attendance.

We can't wait to welcome you in our new sanctuary.

We are here for you.

 717 Queen St. E www.nexavenue.com sabine.macdonald@nexavenue.com (647) 615 2304

Art

Tereza A. Giardino

During a visit to Prague in January 2026, I had the pleasure of meeting Tereza A. Giardino (<https://www.terezaagiardino.com/projects>) and spending time in her studio. A woman of quiet strength, she returned to her practice after years devoted to raising her family, and what has emerged is all the more powerful for that pause. Working across multiple media, her art is an exploration of rebuilding and solidification, executed with both force and calm. The result is ultimately a meditation on growth: not the sudden, dramatic kind, but the quiet, persistent kind that happens beneath the surface, season by season, until something beautiful and lasting finally emerges. Below are her words and some of her art.

How would you best describe your art?

There is one word that somehow connects it all for me: story.

It is important to say — or perhaps to repeat — that I have not been engaged with my work continuously throughout my life. The advantage of returning to it after forty is that you already have a great deal behind you — many things, many stories — and you truly have something to work through. I feel completely full of things that for many years I could not express or work with, and now I have the feeling that by opening myself up again after all those years, I have struck a gold mine.

Jak bys nejlépe popsala svou tvorbu?

Mám jedno slovo, které to nějak propojuje – příběh.

Je důležité říct, nebo zopakovat, že jsem se svojí tvorbou nezabývala kontinuálně celý život. Výhoda toho, že začne člověk pracovat opět po čtyřicítce, je ta, že má za sebou hodně věcí – příběhů – a má opravdu co zpracovávat. Jsem úplně plná věcí, které jsem mnoho let nemohla ventilovat a pracovat na nich, a teď mám pocit, že tím, že jsem se po letech otevřela sama sobě, jsem narazila na zlatou žílu.

So my work is about telling my own story in a kind of intimate form that is, I hope, at least somewhat readable to others. You could see it at the last exhibition, in the way people responded. I often caught a conspiratorial little glance when someone understood, when they noticed a small nuance — and I assume that happened because they had lived through something similar themselves.

When my good friend Zuzana Šabatová saw my exhibition at GASK, she called me full of excitement and relief and said: finally, someone is not ashamed to admit that art heals!

In my case, it really does work that way. To express and describe trauma through the painting of something as simple as a plant genuinely helped me understand that trauma, recognize it, and decipher its details. And then it becomes easier to live with. I called it an “inventory of ugliness,” haha — I might keep that phrase for some future project.

At the same time, I try not to make my work purely conceptual. I want it to have visual and aesthetic value as well — that matters to me, and it is something I enjoy. So yes, I work with an idea, but I also want to be carried by the process itself, by the artistic technique I have chosen.

Takže moje tvorba je o vyprávění vlastního příběhu v jakési intimní formě, která je pro lidi snad trochu čitelná. Bylo to vidět na poslední výstavě, jak lidé reagují. Často jsem zahlédla spiklenecké mrknutí, když někdo pochopil a všiml si drobné nuance, a předpokládám, že to bylo i díky tomu, že měl podobnou zkušenost.

Moje dobrá kamarádka Zuzana Šabatová, když viděla moji výstavu v GASK, zavolala nadšeně a s úlevou: konečně se někdo nestydí přiznat, že umění léčí!

V mém případě to funguje. Sdílet a popsat trauma skrze malbu něčeho tak prostého, jako je například rostlina, mi skutečně pomohlo to trauma pochopit, poznat a rozklíčovat jeho detaily. Pak se s ním i lépe žije. Nazvala jsem to „inventurou hnusu“, haha — ten výraz si možná ještě nechám na nějaký projekt.

Zároveň se snažím, aby moje práce nebyla čistě konceptuální, aby měla i výtvarnou a estetickou hodnotu, která mě baví. To znamená, že zpracovávám nápad, ale také se chci nechat unášet procesem a výtvarnou technikou, kterou jsem zvolila.

What medium do you incorporate in the artworks created?

I studied in the Studio of Conceptual and Intermedia Tendencies under Professor Adéla Matasová. I was very lucky. For me, it was the best possible studio, where we worked logically with the chosen material in a way that strictly followed the idea behind it. It was a wonderful period. I enjoyed every semester, every new piece of work. I worked with wax, porcelain, metal, made a stained-glass piece out of sweets, an object from silver spoons, and also worked with wood, mica, latex. I had also started working with soap, sheet metal, and wool, but there was no time to continue.

During the years of working in the family business and being a mother, my work was reduced to a kind of "record," limited time, limited space, every mother knows this, and for that, watercolor has been the best medium for me. It is a technique I use in a very unorthodox way, and I love it deeply. I have a kind of housewife-artist approach, haha. I paint on 100% cotton paper, which can withstand a lot. I paint, and when I feel there is too much in it, too much color, too many layers, I literally shower the painting, wash it in water, and begin again. It is not just about saving material, on the contrary, there is a concept in it. Something always remains on the paper. As I paint, and wash, and paint again, a fine layer stays behind each time, and these layers build up. I see it in the same way as telling a story. Each time a memory is repeated and retold, something disappears and something remains. The story changes over time and through the act of telling, and layers and deposits accumulate in it, invisible at first glance, but shaping the whole image.

I also like working with natural materials in the form of collage, so even when I am not working on a large conceptual series, traces of sand, mica (more on that below), and also gold and silver leaf appear in my paintings and sketches. I am a very material person, but in the noblest sense of the word, haha. I am like a magpie. If I had a large space and a great deal of time, I think I would love filling it with beautiful things.

Maybe it is simply this. I always wanted to be a good painter, but I never went through a truly strong education in painting itself. And the emotion that a really good painter can place into an image, I make up for through material.

In the next two years, I have several projects ahead of me, each in a different material and medium. Collages made of

Jaká média ve svých dílech používáš?

Vystudovala jsem Ateliér konceptuálních a intermediálních tendencí u prof. Adély Matasové. Měla jsem velké štěstí. Pro mě nejlepší ateliér, kde jsme logicky pracovali se zvoleným materiálem tak, že následoval striktně myšlenku. Bylo to skvělé období, užívala jsem si každý semestr, každou novou práci. Pracovala jsem s voskem, porcelánem, kovem, udělala vitráž z bonbónů, objekt ze stříbrných lžiček, zpracovala jsem dřevo, slídu, latex... a rozpracované jsem měla mýdlo, plech, vlnu, na to už nedošlo.

V období práce v rodinném byznysu a v mateřství se moje tvorba smrškla do „záznamu“ (minimalizovaný čas a prostor, zná to každá matka) a na ten je pro mě nejlepší akvarel. To je technika, kterou používám velmi neortodoxně a velmi ji miluji. Mám takový přístup umělkyně hospodyňky, haha. Svoje malby dělám na 100% bavlněný papír, který hodně vydrží. Maluji, a když mám pocit, že je tam toho moc, barvy, vrstev, tak své malby sprchuji, peru ve vodě a začnu znovu.

Není to jen o úspoře materiálu, naopak, je v tom koncept. Vždycky z té malby na tom papíře něco zůstane. Jak maluji, a peru, a maluji, v papíře zůstane pokaždé jemná vrstva a ty se sčítají. Vnímám to stejně jako vyprávění příběhu. Po každém zopakování a vyprávění vzpomínky něco zmizí a něco zůstane, příběh se časem a procesem vyprávění mění, ukládají se v něm vrstvy a nánosy, na první pohled neviditelné, ale tvoří celkový obraz.

Ráda pracuji s přírodním materiálem formou koláže, tzn. i když nedělám na velkém konceptuálním souboru, objevují se mi v malbách a skicách stopy písku, slídy (k té viz níže), používám plátkové zlato a stříbro. Jsem „materiální“ typ, ale ve vznešeném slova smyslu, haha. Jsem straka, a kdybych měla velký prostor a mnoho času, bavilo by mě ho zaplňovat krásnými věcmi.

Možná je to prosté. Vždy jsem chtěla být dobrou malířkou, ale neprošla jsem si kvalitním studiem v tomto směru. A emoci, kterou zvládne dát dobrý malíř do obrazu, doháním materiálem.

Čekají mě v příštích dvou letech projekty, které budou každý v jiném materiálu a médiu. Koláže ze slídy, dál chci oživit formát fresky a nakonec fotografický cyklus.

mica, then I want to bring the fresco format back to life, and finally a photographic cycle.

There are many aspects of your work which refer to foundations, solidity. Could you elaborate on that meaning?

As I wrote at the beginning, my works are my stories, and of course my subconscious as well.

When I began returning to artistic practice four years ago, I was working in a disorganized, chaotic way. My mind and soul wanted it, but my body and reason did not know how. I stopped looking around me and simply looked inside myself. And then it became clear. Now I feel more trained in that. I pay attention to my subconscious, and I would like to deepen that sensitivity even more, toward myself, toward my subconscious self.

In recent years, I have gone through major losses. My family fell apart. Over a period of about five years, I lost my work, and with it the future I had imagined, along with a project I had planned. I lost my dignity, and I lost the woman I loved most: my mother died. I struggled with addiction, and worst of all, I lost any vision of the future, any hope in it. During that time I had terrible nightmares. In those dreams, the house appeared as an enormous being, and there was also intense physical pain.

After eight years, I am a proud woman who has managed to rebuild a certain stability in her life. I love my children, my siblings, my partner, but I am still searching for the foundation that collapsed so painfully beneath me. I think anyone who has gone through a personal hell knows this. For me, depression, anxiety, self-harm, they are all, in fact, forms of losing solid ground.

When my mother died, my therapist told me that the last supporting wall had fallen. And children are not something you can lean on, they are too fragile. That is something I have come to understand, and it is something I think about a great deal.

What are you currently working on and what are your upcoming projects?

Mnohé aspekty tvé práce odkazují k základům, stabilitě a pevnosti. Můžeš tento význam blíže vysvětlit?

Jak jsem psala na začátku, moje práce jsou mé příběhy a samozřejmě moje podvědomí. Když jsem se začala vracet před čtyřmi lety k umělecké činnosti, pracovala jsem neorganizovaně a chaoticky. Mysl a duše chtěly, tělo a rozum nevěděly jak. Přestala jsem hledat kolem sebe a prostě se podívala do sebe. A bylo to jasné. Teď to mám lépe natrénované. Sleduji podvědomí a chtěla bych ještě víc prohloubit citlivost vůči sobě, svému podvědomému „já“.

Zažila jsem v nedávném životě velké ztráty. Rozpadla se mi rodina, přišla jsem v období cca pěti let o práci, naplánovanou budoucnost s vymyšleným projektem, o důstojnost a o nejmilovanější ženu, umřela mi maminka. Bojovala jsem se závislostí a co bylo nejhorší, ztratila jsem vizi a naději v budoucnost. Měla jsem v tom období strašné noční můry. Ty sny se týkaly domu jako ohromné bytosti a zároveň tam byla silná fyzická bolest.

Po osmi letech jsem hrdá žena, která si stabilizovala život, miluje své děti, své sourozence, svého partnera, ale pořád hledám ten základ, který se mi tak bolestně rozpadl. Myslím, že každý, kdo si prošel nějakým osobním peklem, to zná. Deprese, úzkosti, sebepoškozování, to jsou pro mě vlastně formy ztráty pevných základů.

Když mi umřela maminka, terapeutka mi říkala, že spadla poslední opěrná zeď. A o děti se opřít nejde, jsou křehké. Na to jsem přišla a hodně to řeším.

Na čem aktuálně pracuješ a jaké jsou tvé nadcházející projekty?

Nyní mám v procesu tři soubory, ještě nedokončené. Pracuji se slídou, materiálem, který mě ohromil na studiích, a vytvořila jsem před 20 lety velký diptych, který se ihned prodal. Nyní se k materiálu vracím. Slída je jako sklo, šupinky nalepené na sebe a stále částečně průhledné. Je to křehký a poetický materiál, a přesto je to kámen. Ten konflikt mě baví. Po skicách mám před sebou práci na velkém souboru koláží a objektů ze slídy. Bude to opět o záznamu minulosti i vizích budoucnosti, bude to o stavbě.

Druhý velký projekt je ve fázi zkoušek a ideje, ale ohromně se na něj těším. Pokračuji v tématu příběhu a zaznamenávání,

At the moment I have three bodies of work in progress, all still unfinished. I am working with mica, a material that fascinated me during my studies, and from which I made a large diptych twenty years ago that sold immediately. Now I am returning to it. Mica is like glass, layers of flakes pressed together, still partly transparent. It is fragile and poetic, and yet it is a stone. I love that tension. After the sketches, I now have a large body of collages and objects in mica ahead of me. Again, it will be about recording the past and also about visions of the future, it will be about construction.

The second large project is still in the stage of testing and idea, but I am tremendously excited about it. I am continuing with the theme of story and recording. I want to create a series of "private" frescoes. But perhaps I should not write too much about that yet, it is still in its infancy. Still, I already have a specific date and a space. Now I just have to begin.

The third project is beautiful. I began working on it a year ago, and it is a smaller, more intimate painterly-photographic concept. I make portraits of my loved ones in the form of bouquets, which I arrange according to the emotions I feel toward them. In simple terms, through sketches and paintings that are studies of my relationship to a person I love, I arrive at flowers and color, at mood. I arrange a bouquet and photograph it with a Mamiya RB67. The result is often surprising.

My mother loved roses and peonies, and yet her portrait turned into branches of dry thyme and anemones. A body of work is emerging that I do not yet know how or when it will end, because there are many people I love and whom I would like to honour in this way with a portrait. Of course, I would also like to involve them actively in the project somehow, I just do not yet know how.

Where can we see your work in the coming months?

Together with my curator, Marcela Straková, we are planning two confirmed exhibitions for next year: the photographic cycle of flower portraits, and a larger fresco project. A third exhibition is still being discussed. So for now, and for the coming months, it is just the studio, everything is in preparation.

It would be wonderful to have an exhibition every year on a regular basis, but at the moment I would not be able to

chci vytvořit sérii „privátních“ fresek. Ale asi bych o tom zatím neměla psát, je to v plenkách. Mám ale konkrétní termín a prostor, už jen začít.

Třetí projekt je krásný. Začala jsem na něm pracovat před rokem a je to menší, komorní malířsko-fotografický koncept. Dělán portréty svých blízkých ve formě pugétů, které aranžuji podle emocí, které k nim cítím. Zjednodušeně, přes skici a malby, které jsou studií mého vztahu k milované osobě, se dostanu ke květinám, barevnosti a náladě. Naaranžuji pugét a vyfotím jej Mamiya RB67. Výsledek je často překvapivý.

Máma milovala růže a pivoňky, přesto její portrét tvoří větve suchého tymiánu a sasanek. Vzniká soubor, u kterého zatím nevím, kdy a jak skončí. Je mnoho lidí, které mám ráda a které chci takto ocenit portrétem. Ráda bych je do projektu i aktivně zapojila, ale zatím nevím jak.

Kde bude možné tvou práci v následujících měsících vidět?

S mojí kurátorkou Marcelou Strakovou máme v plánu dvě jisté výstavy na příští rok: fotografický cyklus portrétů květin a větší projekt s freskami. Třetí výstava je zatím v jednání.

Takže v současnosti a v následujících měsících pouze ateliér, vše je v přípravě.

Bylo by skvělé mít pravidelně výstavu každý rok, ale zatím bych to časově nezvládla. Musím hodně pracovat pro agentury. Jsem stále matka a řeším běžné praktické věci, abych si jednou mohla ulevit a věnovat se umění padesát na padesát.

Jsem ale v míru sama se sebou a nechci na nic tlačit. Moje umění je moje, dělám ho pro sebe. Nechci se kvůli tak dobré věci, jako je tvorba, vědomě trápit tím, že nejsem dost vidět nebo nevystavuji dost. Nechávám to plynout.

Jak bys popsala současnou živou a dynamickou uměleckou scénu v Praze?

Praha žije. Ale já už méně, haha, nejsem dobrým reportérem pražské umělecké scény.

manage that in terms of time. I still have to do a great deal of work for agencies. I am still a mother, and I am still dealing with ordinary practical things, so that one day I may be able to ease off and devote myself to art fifty-fifty. But I am at peace with myself, and I do not want to force anything. My art is mine, I do it for myself. I do not want to consciously torment myself over something as good as making art, just because I am not visible enough, not exhibiting enough. I have let it flow.

Společenský život už nesleduji, hlídám si energii pro sebe a svoji rodinu a jsem, přiznávám, v introvertní fázi.

Stále vidím nová jména a nestíhám to. Díky svým synům, starší Jura studuje na Akademii a mladší Theodorik letos maturuje z klasické malby, jsem začala sledovat několik mladých umělců, kteří mě opravdu nadchli.

Patří mezi ně například Ema Kissová, Jan Slanina, Ondřej Filípek a malíř Michael Nosek. Více mě často přitahují sochaři. Fascinuje mě nejen jejich talent a citlivost, ale i odvaha a množství práce, které socha vyžaduje. Takže to, co obdivuji, není jen citlivost, ale i respekt k materiálu.

About Veronika Roux-Vlachova

Veronika Roux-Vlachova is a seasoned art appraiser and the founder of Roux Appraisals and VRV Finance and Strategy, where she merges her deep expertise in finance and real estate with her lifelong passion for the arts.

Residing in Montreal with her family, Veronika holds a professional designation from the International Society of

Appraisers. She leverages her multi-disciplinary expertise to conduct comprehensive and methodologically rigorous art appraisals, in addition to overseeing the management of art collections for an international clientele. Her practice is informed by a distinctive perspective at the nexus of cultural insight, commercial acumen, and global experience.

Gajdošská kultúra na Slovensku – Bagpipe and Bagpipers' („Gaydoš“) Tradition in Slovakia

Podobne ako v mnohých ďalších krajinách, aj na Slovensku sa gajdošská hudba považuje za neoddeliteľnú súčasť ľudovej kultúry a je vnímaná ako významný kultúrno-historický jav. Ako napísal František Bartoš už v roku 1885: „Hanák pri basy, Cigán pri grmlí a Slovák pri gajdách“. Píše sa, že gajdy boli typickým nástrojom pastierskeho a roľníckeho obyvateľstva, no šíрили sa aj vďaka hre na šľachtických dvoroch.

Gajdy patria medzi najstaršie zachované hudobné nástroje na Slovensku. Dostali sa sem pravdepodobne z Blízkeho východu, kde ich používali už starí Asýrčania, Chaldejci, Babylončania či Peržania. Podobné nástrojové typy a ich varianty sa dodnes vyskytujú aj v oblasti Prednej Indie. Gajdy poznali aj starovekí Gréci, Rimania a viaceré severské národy.

Predpokladá sa, že do Európy sa gajdy dostali vďaka Turkom, Arabom, expanzii Rímskej ríše alebo obchodným cestám. Napriek rozsiahlemu výskumu mnohých hudobných organológov, pôvod gájd stále nie je jednoznačne určený.

Slovania žijúci v Karpatskej kotline poznali gajdy pravdepodobne už v 8. storočí. Niektoré pramene dokonca uvádzajú, že tento nástroj bol na našom území rozšírený už v rokoch 568 – 791. Iné zdroje zas posúvajú začiatky gajdovania na Slovensku do 14. storočia, no skutočný rozkvet prišiel až v 19. storočí. Najstarší známy exemplár gájd, ktorý sa u nás zachoval, pochádza z 18. storočia.

Ako sme už uviedli, gajdy poznajú aj v iných kútoch sveta a do istej miery fungujú ako medzinárodný a zjednocujúci prvok. S týmto nástrojom sa dnes stretáme vo Veľkej Británii, Francúzsku, Španielsku, Taliansku, v balkánskych štátoch, v iných krajinách strednej Európy, v štátoch bývalého Sovietskeho Zväzu, na Blízkom východe, v juhozápadnej Ázii a v severnej Afrike.

Podobne ani gajdošská kultúra na Slovensku neexistuje úplne izolovane. Slovenská tradícia sa prelína s vplyvmi z moravského Valaška a Slovácka, čo dosvedčuje aj konštrukcia slovenských typov gájd. Tá totiž vychádza zo širších stredo-európskych kultúrnych kontextov.

Hoci gajdy existujú v širšom medzinárodnom a regionálnom kultúrnom kontexte, viaceré atribúty vnímame ako identifikačné znaky tradičnej ľudovej kultúry na Slovensku. Slovenské gajdy sú špecifické čo sa týka konštrukcie a zvuku, a výrazne sa odlišujú napríklad od nástrojov typických pre Škótsko.

Na Slovensku vo všeobecnosti rozlišujeme štyri typy gájd – dvojhlasné, trojhlasné, štvorhlasné a päťhlasné. Slovenské gajdy sú najčastejšie dvojhlasné, s jednou melodickou a jednu burdónovou (sprievodnou) píšťalou.

Aj v rámci Slovenska existujú výrazné regionálne rozdiely v konštrukcii nástroja. Inak vyzerajú gajdy z okolia Nitry, iné sú

v oblastiach Pohronskeho Inovca, v Podpolaní, na juhu Slovenska a na Kysuciach, a svoju špecifickú podobu majú aj gajdy z Oravy.

U gájd rozlišujeme viacero základných častí. Melodická píšťala, nazývaná „gajdica“, je pravouhlo lomená cylindrická trubica so vzduchovým rezervoárom a vrútaním 22 – 23 mm. Jej vonkajší tvar býva opracovaný do podoby kozej hlávky („koza“, „kozička“). Súčasťou gajdice je aj tónotvorné zariadenie gájd, nazývané „piskor“.

Burdónová píšťala („bas“ alebo „huk“) je cylindrická trubica zložená z troch pohyblivých článkov. Jej celková dĺžka sa pohybuje medzi 750 – 1050 mm. Pri hre sedí na pleci a smeruje dozadu. Rovnako ako gajdica, aj huk je zakončený zahnutým „roztrubom“ z dreva, kovu alebo volského rohu, a často doplneným ozdobným plechovým viečkom.

Pomocný čerpací mech, nazývaný „dymák“, umožňuje hrať a zároveň spievať a zabezpečuje aj stabilnejšie ladenie nástroja. Dymák spája s gajdicou a piskorom spojovací kanálik. Burdónová píšťala je so vzduchovým rezervoárom prepojená pravouhlo lomenou cylindrickou trubicou („koleno basu“) s vrútaním 12 – 14 mm.

Súčasťou gájd je aj „fúkač“, teda náustok, ktorým sa dopĺňa vzduch pri poklese tlaku v rezervoári. Na jeho konci sa nachádza klapka, ktorá zabraňuje spätnému unikaniu vzduchu z mecha.

Pokiaľ ide o tvorbu tónu, slovenské gajdy možno opísať ako „aerofonický jazýčkový nástroj s jednoduchými náraznými jazýčkami klarinetového typu, ktoré vyvolávajú kmitanie vzduchového stĺpca v jednej cylindrickej (jednoduchovej až trojitej) melodickovej píšťale a jednej cylindrickej burdónovej píšťale, so vzduchovým rezervoárom a nafukovacou trubicou“.

Inak povedané, tóny v oboch píšťalách vznikajú prietokom vzduchu vytláčaného z dymáka cez piskory s jednoduchými náraznými plátkami klarinetového typu. Vzduch z mecha prechádza cez spojovací kanálik k piskoru, čo je vibrujúci jazýček a súčasť gajdice. Tlak z dymáka tento jazýček rozkmitá a vytvorí zvuk. Ide o princíp jednoplátkoveho mechanizmu, na ktorom funguje aj klarinet.

Melodická píšťala je charakteristická šiestimi hmatovými otvormi na prednej strane. Hra na nej prebieha tak, že keď sú všetky otvory zakryté, zaznie spodná kvarta. Po odkrytí najnižšej dierky počujeme základný tón a postupným odkrývaním

vyšších otvorov získame durový rad tónov až po šiesty stupeň. Prstoklad je uzavretý, čo znamená, že pre každý tón sa odkrýva len jedna príslušná dierka a ostatné zostávajú zakryté.

Burdónová píšťala, nazývaná „huk“, znie o dve oktávy nižšie ako základný tón gajdice. Hovorí sa, že gajdoš by mal mať dostatočný objem pľúc aby tento nástroj udýchal.

Gajdošská kultúra je tretou slovenskou položkou zapísanou v Reprezentatívnom zozname nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO. Táto entita je chránená UNESCOm od 2. decembra 2015, keď Medzivládny výbor UNESCO na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva na svojom 10. zasadnutí v Namíbii schválil zápis nominačného projektu „Gajdošská kultúra“ do uvedeného zoznamu. Nominačný projekt pritom získal vysoko pozitívne hodnotenie v rámci všetkých piatich kritérií výboru.

Pod pojem „Gajdošská kultúra chránená UNESCOm“ spadajú všetky kultúrne prejavy spojené s hudobným nástrojom a jeho používaním, ako aj všetky znalosti, ktoré sú spojené s jeho výrobou, formou a funkciou. Gajdošská kultúra na Slovensku je takto široko definovaná a predstavuje komplexný súbor tradícií a zručností.

Spomínajú sa tu technologické postupy pri výrobe gájd, kde sa zdôrazňuje použitie kozej kože a tvar nástroja, ktorý pripomína telo zvierata. Na výrobu mechu sa však používajú aj kože oviec, baranov či psov. Ďalším charakteristickým prvkom je estetické stvárnenie nástrojov alebo technická a výtvarná stránka gájd.

Zaujímavosťou je, že na rozdiel od minulosti, v súčasnosti si celý nástroj vyrába každý gajdoš sám. Niektoré zdroje uvádzajú, že na Slovensku sa takýmto spôsobom gajdy vyrábali od počiatku, čo odlišuje našu tradíciu napríklad od škótskej.

Drevené časti gájd ako gajdica, huk a koleno basu, sa vyrábajú zo slivkového dreva, z jaseňa, tisu, javora alebo agátu. Niektoré drevené časti sú vyrezávané, iné zas čisto hladké.

UNESCO chráni aj spôsob zdobenia, napríklad cínom, olovom, vybíjaním kovovými plieškami či používaním kostí a rohoviny. Drevené časti huku a gajdice sú kvôli spevneniu a okrase tradične vylievané cínom.

Definícia UNESCO zahŕňa a chráni aj hudobný repertoár, súvisiace estetické stvárnenie, štýly hrania, piesne a tanec. Gajdošská kultúra v tomto širšom zmysle zahŕňa tradičnú hru na gajdy a gajdošské štýly, spev a tanec pri gajdách, hranie piesní

na počúvanie, rituály súvisiace s gajdami, tradičné ľudové obrady za sprievodu gájd, texty gajdošských piesní, ako aj terminológiu a ľudovú slovesnosť týkajúcu sa tohoto nástroja.

Na gajdy sa hrávalo vo chvíľach radostných i smutných. Gajdy často odprevádzali ľudí na poslednej ceste, zaznievali pri krstinách, svadbách, pri odchode regrútov na vojnu, pri muzikách, na pasienkoch, alebo len pre potešenie seba či iných. UNESCO zdôrazňuje najmä unikátny piesňový a tanečný repertoár, texty gajdošských piesní a ucelenú skupinu karnevalových melódií a vianočných kolied.

Unikátnej slovenskej tradícii napomáha aj fakt, že nástroj podporuje tvorivosť hráčov a dáva im priestor pre vlastné improvizované variácie, ktorými gajdoš prezentuje svoje schopnosti. Inak povedané, hra na gajdy je založená predovšetkým na improvizácii hráča, pričom je dôležité tzv. cifrovanie, ktoré si gajdoš pri hre sám vymýšľa.

Súčasťou gajdošskej kultúry je aj hra v kombinácii s inými hudobnými nástrojmi. V tejto súvislosti sa spomínajú aj pre Slovensko netypické gajdošské kapely či imitácie iných nástrojov pomocou gájd. Zároveň sa zdôrazňujú regionálne, lokálne a individuálne štýlové znaky gajdošskej interpretácie.

Gajdošská kultúra pestuje aj zmysel pre komunitu, do ktorej okrem výrobcov nástrojov a hráčov patria aj komunity konzumentov gajdošskej hudby, ako sú speváci, tanečníci a poslucháči. Gajdy sú síce sólový, ale veselý nástroj, takže kým gajdoš hrá, ľudia sa pri tom zabávajú a tancujú.

Postupne však toto remeslo a s ním spojené tradície zanikali, a to predovšetkým v medzivojnovom období 20. storočia, v dôsledku nástupu a obluby sláčikovej muziky a modernejších hudobných nástrojov, ako boli napríklad heligónky či citary.

Organizácia „Cech slovenských gajdošov“, založená v roku 1996 a združujúca gajdošov a výrobcov gájd, uvádza, že na Slovensku dnes existuje takmer 40 lokalít, v ktorých gajdošská tradícia stále prežíva. Tradície výroby, hry a spevu sú najživšie v Bratislave, na severe Oravy, v Nitre a jej okolí, v oblasti Pohronského Inovca, vo Zvolene a Banskej Bystrici, na Podpoľaní, Gemeri, Malohonte a Tekove. Umenie hry na gajdy sa tu odovzdáva ďalej v rámci rodín a komunít prostredníctvom medzigeneračnej kontinuity, a to buď formálnym spôsobom, alebo neformálnym tréningom.

Významným centrom gajdošskej kultúry je Oravská Polhora, kde sa pravidelne koná festival „Gajdovačka“. Podujatie láka na

koncerty plné energie, zaujímavé workshopy, inšpiratívne prednášky, veľkolepý galaprogram a slávnostnú svätú omšu s hudbou gajdošov z rôznych krajín Európy. Festival každoročne navštevuje viac ako sto interpretov z celej Európy.

V Centre gajdošských tradícií v Oravskej Polhore sídli od roku 1996 už spomínaný „Cech slovenských gajdošov“ (v „gajdošskej izbe“ alebo „Cechovej izbe“), ktorý sa venuje výučbe hry na gajdy medzi deťmi a organizuje aj workshopy zamerané na výrobu gájd. Cech v súčasnosti združuje približne 60 učňov, tovaríšov a majstrov. V Oravskej Polhore bola v roku 2014 založená aj základná hudobná škola, kde si deti osvojujú hru na gajdy, husle či akordeón.

V Oravskej Polhore sa nachádza aj Európske centrum gajdošskej kultúry (ECGK). Hoci má gajdošská tradícia na Slovensku historické paralely na Morave, najmä na Valašsku a Slovákcu, podpora Európskej Únie sa zamerala na spoluprácu medzi Poľskom a Slovenskom. Konkrétne ide o projekt „Interreg V-A – Poland-Slovakia 2014–2020“ s názvom „Spoločná ochrana tajomstiev gajdošskej a pastierskej kultúry“. Úlohy Európskeho centra v Oravskej Polhore zahŕňali vybudovanie múzea, organizovanie výchovných koncertov, workshopov na výrobu gájd a výučbu hry na gajdy. Plánovaná je aj tvorba filmových dokumentov a informačných brožúr.

Druhým dôležitým podujatím na Slovensku sú Medzinárodné gajdošské fašiangy. Tie patria k tradíciám dedín Malá Lehota, Veľká Lehota a Jedľové Kostolany, ktoré ležia na úpätí Pohronského Inovca. Vďaka Gajdošským fašiangom sa podarilo osloviť aj mladšiu generáciu a vrátiť gajdošstvo opäť do povedomia ľudí.

Gajdošské fašiangy v týchto obciach trvajú tri dni. Podujatie začína posledný piatok pred Popolcovou stredou a vrcholí fašiangovou zábavou. Podľa zvykov fašiangovníci oblečení v krojoch prejdú celú obec a všetky „štále“ od domu k domu. Fašiangovníci navštevujú aj krajanov žijúcich v okolitých obciach a mestách.

Ozaloženie podujatia „Medzinárodné gajdošské fašiangy“ ako aj o udržanie tradície gajdošstva na Slovensku sa vo veľkej miere pričínili rod Garajovcov z Veľkej Lehoty. Práve táto rodina stála pri zrode tradície Gajdošských fašiangov v roku 1987.

Dôležitou organizáciou je aj gajdošský orchester „Spojené huky Slovenska“. Ide o prvý gajdošský orchester na Slovensku, ktorý v roku 2009 založila skupina prevažne mladých ľudí. Zoskupenie bojuje proti stereotypu, že gajdošská hra bola takmer

vždy sólová a každý hral po svojom. „Spojené huky Slovenska“ tak nadväzujú na tradíciu gajdošských orchestrov, ako ich poznáme napríklad zo Škótska.

Kdôležitým osobnostiam gajdošskej kultúry patrí známy výrobca nástrojov a hráč Juraj Dufek, ktorý vyrába slovenské, cudzokrajné, ale aj historické gajdy, ako napríklad šalmajové, mulitánky, šutky, a iné nástroje ako šalmaje, gajdice, drčky a špeciálne gajdy.

Medzi ďalšie výrazné osobnosti patria vedúci detského folklórneho súboru Fialka a folklórneho súboru Jánošík z Partizánskeho Ladislav Centár a tiež prievidský výrobca bičov Juraj Hrabovský.

Na záver však musíme zdôrazniť, že zatiaľ čo na začiatku dvadsiateho storočia sme gajdošov mohli nájsť v stovkách lokalít, dnes hrá a tvorí na Slovensku len niečo vyše 100 gajdošov. Dnešnú situáciu ilustruje aj fakt, že v minulosti hru na tento hudobný nástroj ovládalo len v Malej Lehote takmer 20 gajdošov, ktorí si hraním v zimných mesiacoch privyrábali na Dolniakoch. Súčasné pramene ďalej uvádzajú, že dnes by sme v rámci Slovenska mohli skutočne dobrých hráčov na tento hudobný nástroj spočítať na prstoch jednej ruky. Napriek tomu sa však v súčasnosti s opatrným optimizmom hovorí aj o obrode.

PRAHA

Umění v ulicích Prahy

Trochu si popovídáme o výzdobě veřejných prostranství a to graffiti a muralech. Obojí je možné vysvětlit jako malbu na zeď. Graffiti má hodně dávnou minulost, nacházelo se už v pravěku v jeskyních. Snad vůbec nejstarší jsou objevy v North Shore v Sydney v Australii, v Aphrodisiasu v Turecku, Pompejích v Itálii. U graffiti jde, velmi zjednodušeně, o výtvarnou hru s písmeny, jejich tvary, barvy, složeninami v slova. Hlavním prostředkem pro dosažení malby graffiti jsou spreje a dalším faktorem je skutečnost, že nasprejované malby jsou vždy nelegální. Samozřejmě, že u sprejerů jsou určena určitá pravidla, zda jsou dodržována, mi není známo. Někteří uvedou: do nasprejovaného prostoru nesmí vstoupit jiný sprejer, pouze za předpokladu, že jeho dílo je lepší než dílo původní. Kdo to je schopen zhodnotit, nevím. Vedoucí sprejer se nazývá „king“ – ostatní se snaží jeho

dílo napodobit, anebo se mu alespoň přiblížit. Nesmí se sprejovat na církevní budovy a na budovy historické. Myslím si, že toto pravidlo není často dodržováno. Odstranit graffiti z míst, kde se sprejováním poničí kulturní a historická hodnota objektu je technicky a finančně hodně náročné. Za sprejování na zakázaných místech může následovat soud a vězeňský trest za vandalismus, který rozlišuje pouze, jde-li o mladistvého či dospělého. Mnohý ze sprejerů si vůbec neumí představit, jak vysokou škodu může svým činem způsobit. V Praze jsem viděla spreje na historické budově Rudolfiny, ale i na Karlově mostě. Lidé sprejovací malby v ulicích většinou hodnotí negativně a vadí jim. Já tvrdím, že i nasprejovaná plocha může být krásná, ale musí ze sebe dýchat opravdu jakési kreslířské umění a také výběr místa pro sprej by měl být dobře určený. Samozřejmě, že i tato technika výmalb může k oživení veřejných prostranství docela zdárně přispět. V této části, kterou hned na začátku věnujeme graffiti nelze opomenout zřejmě našeho nejslavnějšího streetového umělce v přezdívce ChemiS, původem z Kazachstánu, který celý svůj život strávil v naší zemi a dnes působí a bydlí v Praze, Každopádně začínal s mohutnými graffiti a byl touto technikou zcela nadšen a uchvácen. Má za sebou velice zvláštní díla z nichž mnohá obletěla prakticky celý svět. Samozřejmě, že kromě graffiti tvoří i muraly, jeden ze znamenitých je na Praze 4 v Mojžírově ulici a představuje malou holčičku schovanou pod ukrajinskou vlajkou. Údajně má tento malíř i holčičku izraelskou u prostřílené zdi domu – to jsem jen slyšela, ale neviděla. Každopádně nejvíce se Chemis vlastním jménem Dmitrij Proškin proslavil graffiti na kterém je zvěčněn plačící prezident T.G. Masaryk, který jakýmsi oknem **ve tvaru československé vlajky si pravé oko utírá a z levého mu kane slza.** Malba je umístěna v Olomouci kdesi blízko vysokých škol a kolejí a vyvolala nesmírně zajímavou a pestrou

diskusi. Dílo bylo zhotovené ke stému výročí vzniku naší vlasti. Zdálo se mi, že T.G. Masaryk není nikterak spokojen se současným stavem naší země a bylo nás asi více, kterým to tak připadalo.

Murály jsou velkoprostorové malby prováděné ve veřejném prostranství, jejich vznik se od graffiti velmi liší. Jsou prováděné hlavně štětcí a válečky, sprejování tvoří pouze doplněk celého malířského procesu a bývá spojován se vznikem fresky tj. malby na vlhkou vápennou omítku. Existuje i výmalba al secco což je malba na vyschlý suchý podklad. A hlavní odlišnosti oproti graffiti je ta, že tyto malby jsou legální, většinou na základě smluvní úmluvy mezi umělcem a majitelem zdi, či prostoru pro malování.

Také v použitých barvách je rozdíl. V muralech se používají hlavně barvy akrylové, jednak pro své snadné schnutí a jednak pro širokou škálu možností míchat nejrůznější odstíny a celkově i pro svou dokonalou barevnost. Muralová výmalba se proti povětrnostem chrání dokonalými laky. Při malbě muralů se kromě štětců a válečků používají i šablony a to především pro opakující se motivy. Zajímavostí muralů je i používané projektování, kdy se obraz vyprojektuje na zeď a buď obkreslí, nebo rovnou vybarvuje. A když už mluvíme o barvách pro murály, nelze uvést i zvláštní barvy fotokatalické ve kterých jsou nanočástice oxidu titaničitého a ty spolu se slunečním zářením reagují příznivě na škodliviny ve vzduchu, ničí je a stávají se ekologickými, čímž chrání jak lidi, tak přírodu. Jen pro dokreslení této jejich vlastnosti, přidávám informaci, kdy společnost PRE realizovala mural na stavbě trafostanice v Praze Vršovicích pod vedením umělce Adama Kašpara a dle provedeného měření by malba na trafostanici mohla ročně neutralizovat emise 2 500 kg CO₂, což představuje výkon asi sta stromů. Murály provedené na trafostanicích představují obrovský úspěšný projekt, ale rozsah článku neumožňuje jejich podrobnější popis.

Také jsem viděla řadu muralů, úplně ty první v Kanadě v Ontariu, to už je hodně dávno a o výmalbách na stěny veřejného prostranství se tehdy toho moc nevědělo, ale i tak jen ty výmalby pozorovat, bylo úžasné. A pak mě nesmírně upoutalo menší italské město Dozza blízko Bologně, kde snad není jediný dům, který by se muralem nepyšnil. Po dvou letech se zde konají i festivaly na které přijíždí umělci z celého světa. Dozza je díky muralům v trvalé a příjemné rekonstrukci, nikomu to nevadí, zvědavost jak dopadne výsledek je přednější.

Počátky muralových maleb se zaznamenávají hlavně v severním Irsku – Balfástu a Londonderry a námětově představují hluboké sociální rozkoly a vyjádření nesouhlasu s politikou země, revolucí a dalšími negativními vlivy. Totéž platí o prvních muralech v Mexiku. Kolébkou je však prý Amerika a to New York, vlastně mnoho států a měst hájí své místo jako světově první. První muraly začaly podporovat společnosti se zaměřením na mladou generaci, uvádím například Nike, Red Bull, Wieden Kennedy. V počátku 21. století se muralový trend stává celosvětovým fenoménem. A ani Česká republika nezůstala k uvedenému trendu lhostejná, naopak vzniklo mnoho uměleckých seskupení vynikajících muralistů, vzniklo množství muralových maleb. Také je třeba konstatovat, že mnoho českých měst, jejich úřadů a společností začalo smluvně nabízet plochy pro použití muralů. Česká republika má opravdu celou řadu vynikajících umělců. Za všechny jmenuji: Michala Škapu, Jana Kalábu, Jakuba Marka, Jakuba Tytykala, Pavla Duška, Josefa Šmída, Milana Filáka, Lucii Skřivánkovou, Patrika Hábla.

Murality mají jednoznačně velký vliv na pozitivní změny veřejného prostřanství, Dokážou být ekologické, což jsme už uvedli, dosud ošklivému veřejnému prostředí jsou schopné dodat pohled a pocit krásy. Mají i značný edukační význam, lidé se u nich zastavují, hodnotí je a začnou se o tento druh umění zajímat – je to jakási funkční venkovní galerie. Streetové umění spojuje umělce, technologie malby a veřejné instituce. Co se týká provedení maleb, jsou realistické i abstraktní. Motivy mají nejrůznější charakter, mohou to být historická fakta, sociální témata, určitá nespokojenost k současnému životu, portréty vybraných osobností, nadpřirozené úkazy, zajímavé pohledy do přírody a mnohé další. Česká města, která za totalitního režimu byla velmi zanedbaná, bez potřebných rekonstrukcí se přímo nabízí k provádění muralů. Uvedu, že třeba Praha má velká množství zajímavých zákoutí, která po muralu přímo volají a jejich realizace působí v těchto zátisích naprosto dokonale.

Jeden z největších muralů ve světě je mural v bezprostřední blízkosti Letiště Václava Havla v Praze – provedlo ho ilustrátorské studio Draweto v roce 2020. Je na 350 m dlouhé skladové hale společnosti CTP. Hlavním provádějícím umělcem byl

Michal Škapa. Mural představuje obrovské modré oko, shlížející na odletové a přistávací letištní dráhy. Kolem oka jsou znázorněné pozitivní vjemy a energie přecházející do mozku. Já jsem si vymyslela, že námět s názvem „Kosmos“ a hlavně centrálně umístěné modré oko, hlídá i bezpečné přílety a odlety letadel. Mural má 5 250 m² a vznikl za neuvěřitelných 23 dní. Pro bezpečnost letištního provozu se na muralu nesmělo pracovat v noci. Mural tvořilo 6 výtvarníků, ve volné malbě bylo použito 4000 sprejů.

Neuvěřitelně působí, další mural a sice „Operace Anthropoid“ ve formě komiksu u křižovatky na které byl spáchán v roce 1942 atentát na Reinharda Heydricha. Průběh atentátu je ztvárněn od okamžiku seskoku padáky až po uvěznění parašutistů v kostelní kryptě v Reslově ulici. Autorem je Jakub Marek,

mural svým námětem a celkovým uměleckým provedením, prohlížejícím bere dech a přidává vzpomínky na neuvěřitelnou lidskou odvahu.

A zůstaneme ještě u 2. světové války, ale poněkud odlišně. Streetová umělkyně Toy Box známá i pod jmény Ludmila Holmerová nebo Klára Tellnerová použila válečnou legendu o nadpřirozeném hrdinovi a zvěčnila na svém žižkovském muralu postavu „Péřáka“ o jehož odvážných a především protinacistických kouscích ve speciálních botách na pérech hovořila za druhé světové války celá Praha. Zlín na svých muralech zvěčnil zlínské osobnosti, takže se tam lze setkat s Tomášem Baťou, filmařem Karlem Zemanem, Emilem

Zátopkem, vědcem Oto Wichterle, Miroslavem Zikmundem, Jiřím Hanzelkou. Autor muralu Milan Filák celou malbu prováděl bez šablony, pouze z volné ruky.

Liberec se může pochlubit svou historií skla na muralu „Křišťálový drak“ Ostrava muralem nad ostravskými Bazaly, který zobrazuje dějiny Ostravy a také fotbalového Baníku. Něco podobného vytváří mural pro fotbalový klub Bohemians Praha 1905 včetně historie Prahy Vršovic, kde je u fotbalového hřiště umístěn.

Dnes je to o streetovém umění vše a zbývá pouze prosba, nechodte nevěšimavě kolem muralů, je to opravdu dokonalá a přirozená venkovní umělecká galerie!

Známé osobnosti spjaté s Českem

Pár významných osobností z mnoha, jejichž život je spjat s Českem:

(použito materiálů z publikace „Rodáci a významné osobnosti Moravskoslezského kraje“)

JOY ADAMSONOVÁ, rozená Joy Frederika Gessnerová
(1910 Opava–1980 Keňa)

Narodila se roku 1910 v Opavě, akde žila 12 let. Po rozvodu rodičů odešla s matkou do Vídně a do rodného města se už nikdy nevrátila.

Do Afriky odjela v roce 1937 se svým prvním mužem. Brzy se tam podruhé provdala za Petera Ballyho, botanika, který ji zasvětil do malování. Stala se z ní výborná kreslířka.

Díky svému dalšímu muži, zakladateli afrických národních parků Georgi Adamsonovi, se začala starat o malou lvici a napsala knihu „Příběh lvice Elsy“ (1960). Navazující „Příběh levhartice Penny“ byl dokončen až po její smrti. Adamsonová napsala i svůj vlastní životopis „Volání divočiny“.

EMIL ZÁTOPEK (1922 Kopřivnice–2000 Nový Jičín)

Čtyřnásobný olympijský vítěz, osmnáctinásobný světový rekordman a nejlepší sportovec světa v letech 1949, 1951 a 1952.

Svých úspěchů dosáhl v běhu na 5 000 m, 10 000 m a v maratonu. Na trati 5 000 m v roce 1954 překonal časem 13:57,2 světový rekord a jako první československý atlet zdolal hranici 14 minut. V roce 1948 uběhl vzdálenost 10 000 m jako první Čech pod 30 minut.

O šest let později skončil v cíli jako první člověk planety s časem necelých 29 minut.

V roce 1948 získal Cenu Gutha-Jarkovského, později Cenu Fair Play UNESCO Paříž 75. Stal se olympionikem století a in memoriam byl vyznamenán Medailí Pierra de Coubertina a Zlatým řádem za zásluhy o atletiku.

GIDEON VON LAUDON (1717 Livonsko (dnešní Finsko) – 1790 Nový Jičín)

„Generál Laudon jede přes vesnici, generál Laudon jede přes ves...“ Kdo by neznal lidovou píseň o Laudonovi.

Gideon von Laudon byl rakouský vojevůdce a generál. Pocházel z chudé šlechtické rodiny skotského původu a svou vojenskou kariéru začal v 15 letech v ruské armádě.

Ucházel se o místo v pruských službách, kde ho odmítli, a tak v roce 1742 vstoupil do rakouské armády. Velitelsky se prosadil až o 14 let později během sedmileté války (1756–1763). Největšího úspěchu ve své kariéře dosáhl roku 1789, kdy Rakušané pod jeho velením dobyli pevnost Bělehrad a porazili Turky. Laudon získal titul generalissima a vrchního velitele rakouského vojska.

Během jednoho z vojenských tažení jej postihly horečky, kterým posléze v Novém Jičíně roku 1790 podlehl. Na domě, kde skončil, je pamětní deska, odhalená k 200. výročí Laudonova úmrtí.

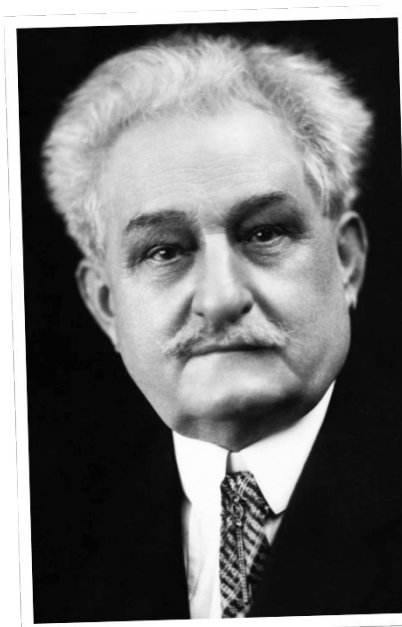
LEOŠ JANÁČEK (1854 Hukvaldy–1928 Ostrava)

Jeden z našich ve světě nejznámějších hudebních skladatelů se ve svých 19 letech stal sbormistrem Řemeslnické besedy a psal pro ni sborové skladby.

Hudební vzdělání si doplňoval na varhanické škole a na konzervatořích. V roce 1881 založil Varhanickou školu. Sbíral lidové písně, ty pak vydával ve sbírkách.

Těžiště Janáčkovy tvorby je v operách (Šárka, Výlety páně Broučkovy, Její pastorkyňa, Osud, Káťa Kabanová, Příhody lišky Bystroušky, Věc Makropulos, Z mrtvého domu, Jenůfa). Jeho nejčastěji hranou operou je „Její pastorkyňa“ (1904).

V obci Hukvaldy se na rodném domě Leoše Janáčka nachází pamětní deska připomínající místo narození tohoto významného hudebního velikána.

Sport

Šampionáty klepou na dveře

Mistrovství světa v kopané se blíží. Slovensko po prohře v baráži s Kosovem 3:4 se MS nezúčastní a sehrálo pouze zápas útěchy s Rumunskem, ve kterém zvítězilo 2:0. Cesta české reprezentace byla přes baráž velmi obtížná. Dvakrát měla velmi silného soupeře.

Nejprve Irsko, se kterým prohrávala již po dvaceti minutách 0:2. Za Iry nejprve proměnil penaltu Parrott v 16. minutě po faulu Vladimíra Daridy a o čtyři minuty později si po nedorozumění Coufal s Kovářem dopravili míč do vlastní branky. Naštěstí švédský rozhodčí Nyberg měl stejný metr i na druhé straně a po faulu na Ladislava Krejčího snížil z pokutového kopu Patrik Schick. Tento stav trval do závěru utkání. Teprve čtyři minuty před koncem Češi vyrovnali Ladislavem Krejčím na 2:2. Jelikož ani v prodloužení branka nepadla, následoval rozstřel ze značky pokutového kopu.

S Čechy to opět vypadalo špatně, když při třetím pokusu neproměnil svůj pokutový kop Mojmir Chytil. Jenže brankář Matěj Kovář kryl dva další pokusy Irů a postaral se o první krůček na cestě do Mexika a o možnost reparátu proti Dánsku.

Jestliže se první utkání hrálo na hřišti Slavie v Edenu, reparát s Dány byl na Letné. Tentokrát Češi dvakrát vedli. Nejprve v prvním poločase Pavel Šulc, který poslal míč k levé tyči Hermansenovy branky. Tento stav vydržel až do 72. minuty, kdy se Joachim Andersenovi podařilo hlavou vyrovnat.

Opět se nastavovalo a Ladislav Krejčí dostal domácí hráče podruhé do vedení v desáté minutě prvního nastavení. Tento stav trval do 111. minuty, kdy Kasper Høgh vyrovnal na 2:2 a scénář s pokutovými kopy se opakoval.

Dánové stříleli jako první a Højlund napálil břevno. Češi už svou šanci nepustili a Chorý, Souček a Sadílek se zapsali do listiny střelců. Za Dány proměnil pouze Eriksen. Češi tak po dlouhých dvaceti letech postoupili na MS. Doufejme, že budou úspěšnější než v Německu. Tehdy začali dobře proti Spojeným státům 3:0, ale zcela podcenili Ghanu a prohráli 0:2 a stejným výsledkem prohráli i s Itálií.

Jako zápas číslo jedna bylo na MS 2026 označeno utkání Mexika s Jihoafrickou republikou na Aztéckém stadionu v Mexico City ve čtvrtek 11. června 2026. Utkání začíná ve 13 hodin místního času. Ve stejný den hraje od 20 hodin i česká reprezentace s Jižní Koreou, což není ideální pro diváky v Česku. Při časovém rozdílu osmi hodin to znamená, že utkání začne 12. června v 6 hodin ráno a podle východokanadského letního času ve 22 hodin večer.

Další zápas hrají Češi v Atlantě na stadionu Mercedes-Benz 18. června v pravé poledne. Vyrcholením skupiny A je zápas Česko–Mexiko na Aztéckém stadionu v 19 hodin místního času.

Kanada zahajuje MS v Torontu proti Bosně a Hercegovině rovněž 12. června 2026 v 15 hodin. Poté pokračuje ve Vancouveru 18. června s Katarom a skupinu zakončí se Švýcarskem na stejném místě. Pokud by postoupila z prvního místa, hrála by šestnáctifinále ve Vancouveru 2. července od 20 hodin. Při dalším postupu by Kanadčané hráli rovněž ve Vancouveru 7. července od 13 hodin.

Vzhledem k situaci se však může vše změnit.

Mezitím se blíží nadstavba v české lize. Na čele jsou dva rivalové, Slavia a Sparta. Slavia měla po předposledním kole náskok pěti bodů, když prohrála v Hradci Králové 1:2, ačkoliv měla celý zápas drtivou převahu. V závěru utkání však následoval únik Trubače a faul Mbodjiho, což znamenalo červenou kartu nejen pro Mbodjiho, ale i pro Jana Bořila, který neudržel nervy na uzdě a pustil se do rozhodčího Černého.

Pokud chcete sledovat závěr soutěže, klepněte na odkaz fotbal. zpravy.ca.

Podstatně méně než fotbalový šampionát bude sledován 89. hokejový šampionát MS, který se hraje ve Švýcarsku. Česko

hraje ve skupině ve Fribourgu a zahajuje 15. května s Dánskem. Dále hraje 16. května se Slovinskem, 18. května se Švédskem, 20. května s Itálií, 23. května se Slovenskem, 25. května s Norskem a skupinu zakončí 26. května s Kanadou. Slovensko zahajuje v sobotu 16. května s Norskem.

Před pěti lety zemřel Miroslav Fryčer – hokejová legenda 27. 9. 1959 – 27. 4. 2021

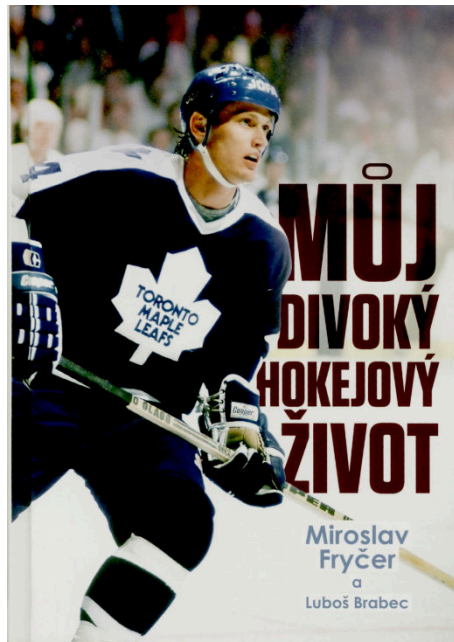
Vlastně Mirkovi Fryčerovi vděčím za to, že jsem se dostal k hokeji blíže. Bylo to na jaře roku 1982 a Miroslav Fryčer (řečený Frigo) hrál poprvé v Torontu za Maple Leafs. S drzostí sobě vlastní jsem zaskočil do Maple Leaf Gardens a zeptal se, kde je tiskové středisko.

Seděl tam muž se šedivými vlasy, pan Steve Obodiac, a řekl jsem, že potřebuji nutně dvě akreditace: jednu pro sebe a druhou pro kanadského překladatele Paula Wilsona. Navíc jsem zdůraznil, že za Quebec Nordiques hrají i bratři Šťastní.

K mému překvapení jsme akreditace dostali s upozorněním, že vchod je na rohu ulic Church a Wood. Na utkání jsme dorazili včas a po zápase jsme seběhli k šatně domácích Maple Leafs. Mirek byl v obležení novinářů, vedle seděl John Anderson, který to okomentoval: „Kdo to má vydržet, tady se člověk nemůže ani převléknout. Vloni tady seděl Sittler. Letos ty.“

Od toho zápasu jsem viděl téměř všechny hokejové zápasy, které zde torontská čtrnáctka sehrála, a natočil jsem s ním několik desítek rozhovorů, jak pro noviny, tak i pro Hlas Ameriky a Svobodnou Evropu. Je to období, na které vzpomínám v NHL asi nejraději, přestože Toronto nehrálo nejlépe.

Díky tomu jsem se seznámil i s ostatními hokejisty – bratry Ihnačákovými, Šťastnými. Obzvláště Peter byl vždy ochotný

k rozhovoru, který někdy trval i půlhodinu, ale s Mirkem Fryčerem jsme toho namluvili asi nejvíce.

Jednou, když byl zraněný, se uvolil a dokonce seděl jako model mé ženě na portrét, který si později koupil. Čistě „Frigovsky“ – dal jí šek a řekl: „Napiš si tam, kolik chceš!“ a podepsal ho.

Takže zde je i svědectví o tom, že pokud se v knížce vypráví, že peníze nebyly jeho hlavním motivem, je to pravda. Jak portrét skončil, nevím.

Nakonec o tomto příběhu píše v hokejové encyklopedii Kings of the Ice – A History of the World Hockey, která vyšla v Torontu (Richmond Hill) v roce 2002. Proto jsem byl

rád, že Miroslav Fryčer spolu s Lubošem Brabcem napsal svou vzpomínkovou biografii.

Někdy jsem byl překvapen přesností popisu a říkal jsem si, že tak geniální paměť snad ani není možná. Zápas Toronto–Edmonton, kdy Frigo vstřelil čtyři branky, jsem viděl. Dokonce jsem po zápase dělal interview s Waynem Gretzkym, který Evropany příliš nechválil, ale tentokrát udělal výjimku.

Na druhou stranu si nepamatuji detaily tak, jak jsou popsány v knížce. Zřejmě měli autoři k dispozici záznam zápasu.

Aleš Březina Sport

Recipe

Strawberry Meringue Roulade

Meringue Sponge:

- 200 g egg whites
- 125 g granulated sugar
- 35 g all-purpose flour
- 60 g almond flour
- 25 g powdered sugar
- 30 g sliced almonds
- 1 g salt

Cream:

- 200 g strawberries
- 100 g granulated sugar
- 175 g butter
- 25 g lemon juice
- 1 g vanilla

For finishing:

- 250 g strawberries, plus a few extra for decoration
- Herbs

Postup

Whip the egg whites with salt, gradually adding the granulated sugar, until stiff peaks form. Gently fold in the mixture of both flours using a spatula, then spread evenly onto a baking tray lined with parchment paper. Generously sprinkle with sliced almonds and dust with powdered sugar. Bake in a preheated oven at 200°C for about 10 minutes. Let cool, then place the sponge in the refrigerator for 2–3 hours to soften slightly.

For the cream, place the strawberries cut into small pieces in a saucepan, add the sugar, vanilla, and lemon juice. Bring to a boil while stirring constantly and cook to 102–103°C. Let the strawberry jam cool completely, then whip it with softened butter until smooth and creamy.

Carefully remove the parchment paper from the baked sponge. Spread most of the cream over the side where the paper was attached, reserving two tablespoons for decoration. Arrange sliced strawberries over the cream, then roll up the sponge from the shorter side. Tighten the roll with a ruler to eliminate any air pockets. Chill in the refrigerator until firm, then cut into 3 cm slices. Decorate with the reserved cream using a pastry bag fitted with a cut tip, and finish with strawberry pieces and herbs.

Nokturna v Torontu – program koncertů 2026

Přinášíme aktualizovaný program koncertů cyklu Nokturna na jaro a podzim 2026. Všechny ko certy se konají v neděli od 17:00 v kostele sv. Václava.

Jaro 2026

3. května 2026

Nokturna ve městě

Ivan Ženatý – housle
Martin Kasík – klavír

31. května 2026

Nokturna ve městě

– koncert pro Ukrajinu

(housle, klavír, bandura a zpěv)

Jména účinkujících budou doplněna.

Podzim 2026

28. září 2026

George Grosman Bohemian Band

25. října 2026

Oslava vzniku Československa

ve spolupráci s Generálním konzulátem

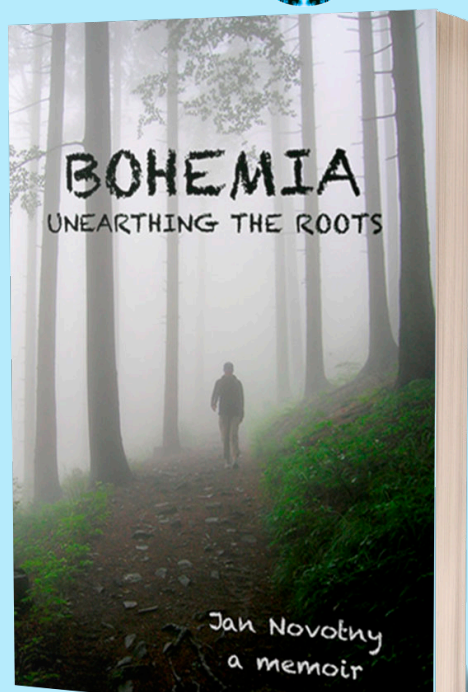
Zemlinského kvarteto (Praha)

8. listopadu 2026

Boris Krajný – klavír

Advertisement

Verum Verbum
Publishing

A beautiful memoir by a perceptive and original writer.

Bruce Grierson, author of U-Turn and What Makes Olga Run

A bohemian blend of travelogue, history, and family memoir. A not-to-be-missed insider's trip, of the heart, with master guide - writer, photographer

Jan Novotný

Merrily Weisbord is an award-winning author, screenwriter, and journalist.

Jan Novotný's captivating "Bohemia – Unearthing the Roots" is the record of a walking adventure through the Czech Republic that reads like a fine novel.

Thomas Trofimuk, author of six novels including The Elephant on Karlův Bridge.

Bohemia makes points about memory and nostalgia, touching upon themes universal to the emigration experience.

Joseph F. Patrouch PhD, Professor, Central European Studies, U of A.

Jan Novotný invites us to accompany him to his homeland fifty years after his emigration to Canada. The Czech Republic he encounters lives alongside his memories of the land he left. If you want get to know the Czech soul, join Jan on his Bohemian foot journey.

Šárka Ponroy Vamberová, Consul of the Czech Republic (2023-2025).

Available world wide on Amazon

Rady právníka z Prahy

Rozvedla jsem se a manžel se vrátil do Čech. Odvezl mi veškeré šperky, které jsem měla po své matce. Nedaří se mi ho vůbec kontaktovat. Co mám dělat?

V tomto případě doporučuji zvolit právního zástupce, který je Vás bude zastupovat v řešení této situace. Patrně nezbyde jiná než soudní cesta. Bude nutné prokázat, že tyto věci byly skutečně ve Vašem výlučném vlastnictví. Dále bude nutné zvážit také finanční náklady na celý spor. Někdy náklady mohou převážit přínos z celé věci.

JUDr. Jaroslav Horký

H&P-LAW, s.r.o.

Sokolovská 6/85,
186 00 Praha- Karlín,
IČO: 01542460

Tel.: +420 221 719 041,

Email: info@ak-hp.cz

H&P-LAW

JSME TU PRO VÁS.

Veškeré právní služby na území České republiky.

- Občanské právo
- Obchodní právo
- Správa majetku
- Ostatní právní poradenství

SOKOLOVSKÁ 6/85, 186 00
PRAHA 8, ČESKÁ REPUBLIKA

Tel. (+420) 221 719 041
Fax. (+420) 221 719 059
email: info@ak-hp.cz

www.ak-hp.cz

H&P-LAW

HORREN

Realitní kancelář

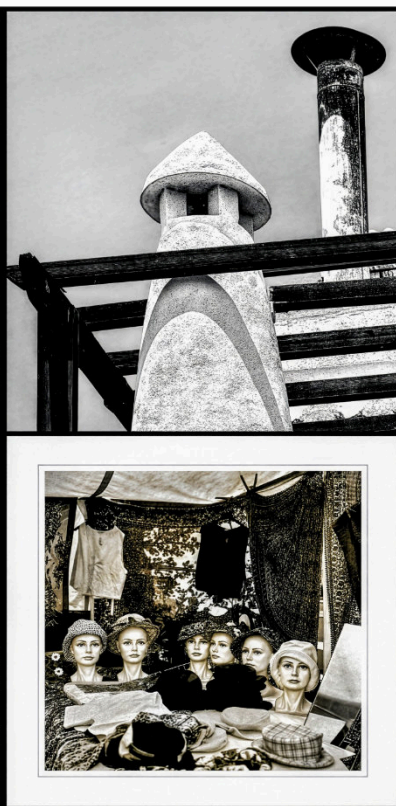
Už víte, na koho se obrátit ...

- PRONÁJEM A PRODEJ NEMOVITOSTÍ
- PORADENSTVÍ V OBLASTI INVESTIC DO NEMOVITOSTÍ
- PRÁVNÍ PORADENSTVÍ
- SPRÁVA NEMOVITOSTÍ

POBŘEŽNÍ 6/58
PRAHA 8 - KARLÍN 186 00
ČESKÁ REPUBLIKA

TEL. (+420) 221 719 041
FAX. (+420) 221 719 059
E-MAIL: info@horren.cz

www.horren.cz

Memories of Old Grumpy Vlad

My Last & Final Exhibition

Thursday, May 7th
5:00 - 8:30 PM

Featured Artist: Vladimír Kabelík

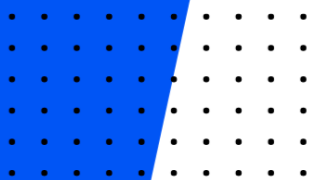
Come and experience a lifetime of moments captured in the lens of Vladimír Kabelík - a Canadian photographer and film maker.

This exhibition marks the end of his career, showcasing the dark, dynamic photography he is famous for. Archival photographic prints exclusively available.

s a v v y a r t

33 Shepherd Road, Unit 100, Oakville

[@savvyartmarket](https://www.savvyartmarket.com)
www.savvyartmarket.com

Masaryk Memorial Institute Inc.

2026 ANNUAL GENERAL MEETING

To attend the AGM:
You must be a registered member in good standing

Please E-Transfer the \$30 membership fee to:
office@masaryktown.ca

DATE CHANGE! 24 May, 2026
At 1:00 pm - 3:00 pm

A zoom link will be provided closer to the date

FOR CURRENT MEMBERS ONLY

www.masaryktown.ca

Czech and Slovak Community Calendar | 2026

MAY

May 3 @ 5 pm	Ivan Ženatý and Martin Kasii Nocturnes in the City	St. Wenceslaus Church 496 Gladstone Ave
May 24 @ 1 pm - 3 pm	General Annual Meeting MMI	ZOOM online
May 31 @ 5 pm	Cherneta Family, Concert for Free Ukraine Nocturnes in the City	St. Wenceslaus Church 496 Gladstone Ave
May - date TBC	Czech Opera - Rusalka Canadian Institute for Czech Music	Windsor and Toronto

JUNE

June 20 @ 1 pm	Czech and Slovak Festival MMI	Masaryktown Park 450 Scarborough Golf Club Road
----------------	---	---

SEPTEMBER

Sept 19 @ 1 pm - 7 pm	Czechtobberfest MMI	Masaryktown Park 450 Scarborough Golf Club Road
Oct 28 @ 5 pm	George Grosman Jazz Quartet Nocturnes in the City	St. Wenceslaus Church 496 Gladstone Ave

OCTOBER

Oct 24 @ 10 pm	Sokolský běh republiky Sokol	Masaryktown Park 450 Scarborough Golf Club Road
Oct 29 @ 5 pm	Concert - Czechoslovak Independence Day Consulate General / Nocturnes in the City	St. Wenceslaus Church 496 Gladstone Ave
Oct / Nov - date TBC	New Theatre	Maja Prentice Theatre 3650 Dixie Rd, Mississauga

NOVEMBER

Nov - date TBC	EU film festival - in person and online Consulate General	Toronto Spadina Theatre / Alliance Francaise , 24 Spadina Rd
Nov 8 @ 5 pm	Boris Krajný - piano Nocturnes in the City	St. Wenceslaus Church 496 Gladstone Ave
Nov 29 @ 12pm - 3 pm	Christmas Bazaar Sokol	St. Wenceslaus Church 496 Gladstone Ave

DECEMBER

Dec 5 @ 10 am - 2 pm	Christmas Market MMI	MasarykPark Homes 452 Scarborough Golf Cl Rd
Dec 5 @ 1 pm - 3 pm	Mikulas (St. Nicholas) MMI	Prague Restaurant , 450 Scarborough Golf Cl Rd

PODĚKOVÁNÍ

ACKNOWLEDGMENTS

Zvláštní poděkování patří dobrovolníkům, kteří přispěli do tohoto Zpravodaje a podíleli se na jeho tvorbě.

Zpravodaj vychází s finanční podporou Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Redakce MMI si vyhrazuje právo příspěvky příběhů a fotografií upravit, zkrátit, opravit nebo neuveřejnit.

Special thanks to the volunteers who contributed to this Newsletter and participated in its production.

The Newsletter is published with the financial support of the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic.

The MMI editorial staff reserves the right to edit, shorten, correct, or not publish contributions of stories and photographs.

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Canada

▲ Toronto

450 Scarborough Golf Club Road
Toronto, ON M1G 1H1

✉ novydomoveditor@gmail.com - newsletter
novydomoveditor@gmail.com - advertisements

office@masaryktown.ca - park rental

☎ (416) 439-4354

🌐 <https://www.masaryktown.ca>

PHOTO BY KAREN DESCHÊNES

REDAKCE

KLARA GALOVA

Editor-in-chief / Czech Copy Editor

DAGMAR VAVRUSA

Korektorka anglických textů / English Copy Editor

ZUZKA LUKÁČ

Korektorka slovenských textů / Slovak Copy Editor

RAMON D. HOFMAN

Graphic Supervision

"Snažíme se propagovat český a slovenský jazyk a kulturu a vytvářet zpravodaj, který je přitažlivý pro všechny generace Čechů a Slováků žijících v Kanadě".

"Committed to promoting Czech and Slovak language and culture and creating a newsletter that is appealing to all generations of Czechs and Slovaks living in Canada".

Příspěvatelé jsou vítáni!

Své nápady a články pošlete na e-mailovou adresu novydomoveditor@gmail.com. Myšlenky a názory uvedené v člancích nemusí vyjadřovat názory a stanoviska vydavatele.

Contributors are welcome!

Please, send your ideas and articles to email address novydomoveditor@gmail.com. The ideas and opinions presented in the articles do not necessary represent those held by the publisher.